

AGROEKONOMIKA

ZNATE LI DOVOLJNO O KREDITIMA?

European Union
Delegation of the European Commission
to the Republic of Croatia

**HRVATSKI ZAVOD ZA
POLJOPRIVREDNU
SAVJETODAVNU SLUŽBU**

Želite izgraditi novu štalu za mliječne krave ili proširiti postojeću?

Kupiti novi traktor ili liniju strojeva za spremanje sjenaže?

Podignuti voćnjak?

Želite unaprijediti, poboljšati, promijeniti proizvodnju na svom poljoprivrednom gospodarstvu i odlučili ste uzeti kredit.

Jeste li dobro razmislili i uzeli u obzir:

- potrebni iznos kredita i uvjete otplate,
- trajanje otplate (tijekom više godina morat ćete raspolagati sredstvima za plaćanje dospjelih kreditnih obveza, hoćete li to moći?)
- utjecaj kredita na postojeće stanje na Vašem gospodarstvu (imate li nekih drugih obveza ili planova za budućnost i kako će se oni uklopiti u obveze koje će proizaći iz novog kredita?)

Ako jeste, NAPRAVITE PLAN OTPLATE KREDITA!

Pitate se kako?

Upoznajte se s različitim načinima obračuna kamata i otplate kredita, i s povjerenjem se obratite djelatnicima HZPSS!

Da biste se lakše snalazili, za početak objašnjavamo osnovne pojmove povezane s kreditima:

KAMATE

Kamate su naknada za posuđeni novac i ovise o visini kredita, o vremenu otplate kredita te o visini ugovorenog **kamatnjaka** ili **kamatne stope**.

KAMATNA STOPA (KAMATNJAK, p)

Kamatna stopa (kamatnjak) jest stopa prema kojoj se obračunavaju kamate na posuđeni novac.

Možemo reći da je kamatna stopa “cijena” koju plaćamo za korištenje posuđenog novca. Najčešće se izražava u postotku (%) - godišnje. Kamatna stopa (kamatnjak) uvijek je vezana za obračunsko razdoblje ili termin. Najčešće je to jedna godina, ali može biti i polugodište, kvartal ili mjesec.

NOMINALNA, RELATIVNA I KOMFORMNA KAMATNA STOPA

Kamatna stopa koja je baza za obračun kamata zove se **nominalna kamatna stopa**. Ona se najčešće ugovara za razdoblje od godine dana.

Nominalnu kamatnu stopu u praksi je često potrebno preračunati za kraće vremensko razdoblje, npr. mjesečno, kvartalno ili polugodišnje. Primjer za to jest otplata kredita u mjesečnim, kvartalnim ili polugodišnjim anuitetima.

Relativna kamatna stopa dobije se dijeljenjem nominalne kamatne stope s brojem obračunskih razdoblja.

Npr.: godišnja kamatna stopa = 10%, kamate se obračunavaju polugodišnje.

Polugodišnja relativna kamatna stopa $\bullet 10 / 2 = 5 \%$ (dijelili smo sa dva jer godina ima dva polugodišta, što znači dva obračunska razdoblja).

Dobro je znati: kod dekurzivnog ukamaćivanja, ako se primijeni relativna kamatna stopa za kraće obračunsko razdoblje, dobije se veći iznos kamata nego kod godišnjeg obračuna s ugovorenom godišnjom (nominalnom) kamatnom stopom.

Komformna kamatna stopa ($p^{\#}$) jest ona koja daje jednaki iznos kamata bez obzira obračunavaju li se kamate za kraća vremenska razdoblja.

Zato je komformna kamatna stopa povoljnija za dužnika jer u slučaju obračuna kamata za kraće vremensko razdoblje daje isti iznos kamata kao i kod godišnjeg obračuna.

Iznose kamata pri korištenju različitih kamatnih stopa pogledajte u tabelarnom prikazu primjera plana otplate kredita na zadnjoj stranici letka.

Kod otplate kredita za obračun kamata koristi se složeni *kamatni račun*.

Kod složenog kamatnog računa obračunate kamate pribrajaju se početnom iznosu kredita. Na početnu vrijednost uvećanu za kamate ponovo se obračunava kamata za sljedeće obračunsko razdoblje itd.

DEKURZIVNO I ANTICIPATIVNO UKAMAĆIVANJE

Kod složenog kamatnog računa kamate možemo obračunavati na dva načina: dekurzivno i anticipativno.

Dekurzivno obračunati kamate znači obračunati ih i pripisati početnoj svoti *na kraju određenog vremenskog razdoblja*.

Anticipativno obračunati kamate znači obračunati kamate *unaprijed* te ih pribrojiti početnoj svoti.

U praksi se najčešće susrećemo s dekurzivnim načinom obračuna kamata.

Dobro je znati: ako su svi uvjeti jednaki, kamate obračunate anticipativno uvijek su veće od kamata obračunatih dekurzivno te je stoga dekurzivni način obračuna kamata povoljniji za korisnika kredita.

OTPLATA KREDITA

Korisnik kredita najčešće kredit otplaćuje u jednakim *anuitetima* (obrocima) u određenim vremenskim razdobljima.

Anuitet je jednak zbroju otplatne rate i kamate.

U tablici su prikazani godišnji iznosi anuiteta s obzirom na godine otplate kredita i visinu godišnje kamatne stope. Kredit u ovom primjeru jest 10.000 kn.

Broj godina otplate	Godišnja kamatna stopa (%)										
	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1	10.500	10.600	10.700	10.800	10.900	11.000	11.100	11.200	11.300	11.400	11.500
2	5.378	5.454	5.531	5.608	5.685	5.762	5.839	5.917	5.995	6.073	6.151
3	3.672	3.741	3.811	3.880	3.951	4.021	4.092	4.163	4.235	4.307	4.380
4	2.820	2.886	2.952	3.019	3.087	3.155	3.223	3.292	3.362	3.432	3.503
5	2.310	2.374	2.439	2.505	2.571	2.638	2.706	2.774	2.843	2.913	2.983
6	1.970	2.034	2.098	2.163	2.229	2.296	2.364	2.432	2.502	2.572	2.642
7	1.728	1.791	1.856	1.921	1.987	2.054	2.122	2.191	2.261	2.332	2.404
8	1.547	1.610	1.675	1.740	1.807	1.874	1.943	2.013	2.084	2.156	2.229
9	1.407	1.470	1.535	1.601	1.668	1.736	1.806	1.877	1.949	2.022	2.096
10	1.295	1.359	1.424	1.490	1.558	1.627	1.698	1.770	1.843	1.917	1.993

PLAN OTPLATE KREDITA

Plan otplate tabelarni je pregled otplate kredita koji za svako obračunsko razdoblje pokazuje koliki je anuitet, kamata, otplatna rata te ostatak duga.

Plan otplate koristan je jer na kraju svakog obračunskog razdoblja možemo vidjeti koliki je dio kredita otplaćen, koliko je u proteklom razdoblju plaćeno kamata te koliki je ostatak duga.

Dobro je znati: katkad se krediti odobravaju korisnicima s odgodom otplate na neko vrijeme, tzv. **poček**. Za vrijeme počeka obračunavaju se **interkalarne kamate** koje se nakon isteka vremena počeka pripisuju glavnici te tako čine osnovicu za otplatu kredita.

U tablici je prikazano povećavanje glavnice kredita s obzirom na broj godina počeka i različite kamatne stope. Početni iznos kredita u ovom primjeru jest 10.000 kn.

Broj godina počeka	Godišnja kamatna stopa (%)										
	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1	10,500	10,600	10,700	10,800	10,900	11,000	11,100	11,200	11,300	11,400	11,500
2	11,025	11,236	11,499	11,664	11,881	12,100	12,321	12,554	12,769	12,996	13,225
3	11,576	11,910	12,250	12,597	12,950	13,310	13,676	14,049	14,429	14,815	15,209
4	12,155	12,625	13,108	13,605	14,116	14,641	15,181	15,735	16,305	16,890	17,490
5	12,763	13,382	14,026	14,693	15,386	16,105	16,851	17,623	18,424	19,254	20,114

PRIMJER PLANA OTPLATE KREDITA

Iznos kredita (C): 100 000 kn

Obračunsko razdoblje: polugodišnje

Kamatna stopa (p): 6 % godišnje

Komformna kamatna stopa (polugodišnja, $p^{\#}$): 2,96 %

Rok otplate: 5 godina

Broj obračunskih razdoblja: 10

U tablici je prikazan plan otplate kredita prema navedenim kreditnim uvjetima. U planu otplate usporedno su prikazani iznosi obračunati prema komformnoj i relativnoj kamatnoj stopi (**3 %** u ovom primjeru). Za izradu plana otplate koristi se način obračuna kamate prema ugovorenoj kamatnoj stopi. Željeli smo prikazati razlike u iznosima obračunatim prema različitim kamatnim stopama.

PLAN OTPLATE:

Broj obračunskih razdoblja	Glavnica - ostatak duga		Otplatna rata		Kamate		Anuitet	
	Rel. k.s.	Kom. k.s.	Rel. k.s.	Kom. k.s.	Rel. k.s.	Kom. k.s.	Rel. k.s.	Kom. k.s.
0	100.000	100.000						
1	91.277	91.259	8.723	8.741	3.000	2.956	11.723	11.697
2	82.292	82.260	8.985	8.999	2.738	2.698	11.723	11.697
3	73.038	72.995	9.254	9.265	2.469	2.432	11.723	11.697
4	63.506	63.456	9.532	9.539	2.191	2.158	11.723	11.697
5	53.688	53.635	9.818	9.821	1.905	1.876	11.723	11.697
6	43.576	43.524	10.112	10.111	1.611	1.586	11.723	11.697
7	33.160	33.114	10.416	10.410	1.307	1.287	11.723	11.697
8	22.432	22.396	10.728	10.718	995	979	11.723	11.697
9	11.382	11.361	11.050	11.035	673	662	11.723	11.697
10	0,00	0,00	11.382	11.361	341	336	11.723	11.697
Σ			100.000	100.000	17.231	16.969	117.231	116.969

DJELATNICI HZPSS KOJIMA SE MOŽETE OBRATITI ZA POTREBNE INFORMACIJE:

MARINA MIKŠIĆ, dipl. inž., agroekonomist
Ilica 101/3, 10 000 Zagreb,
tel/fax: 01/3772-466, e-mail: mmiksic@agr.hr

TATJANA BORBAŠ, dipl. inž., agroekonomist
Ilica 101/3, 10 000 Zagreb
tel/fax: 01/3772-466, e-mail: tborbas@agr.hr

ROBERT ČREP, dipl. inž., agroekonomist
Stilinovićeveva 7, 10 431 Sv. Nedjelja
tel: 3770-494, fax: 3373-564
e-mail: rcrep@agr.hr

NADA MURGIĆ, dipl. inž., agroekonomist
Budačka 55, 53 000 Gospić
tel/fax: 053/588-123
e-mail: nmurgic@agr.hr

NENAD KANTOCI, dipl. inž., VVV
Karla Tuškana 2, 49 218 Pregrada
tel: 049/376-022, 377-802, fax: 049/376-105
e-mail: nkantoci@agr.hr

DARKO ANTONINA, dipl. inž., stočarstvo
Stari kraj 6, 51 315 Mrkopalj
tel: 051/833-596, fax: 051/833-131
e-mail: dantonina@agr.hr

SINIŠA HRGOVIĆ, dipl. inž., ratarstvo
Vladimira Nazora 2, 33 000 Virovitica
tel/fax: 033/726-587, e-mail: shrgovic@agr.hr

Autori: **ROBERT ČREP**, dipl. inž. agr.,
TATJANA BORBAŠ, dipl. inž. agr.

Odgovorni urednik: dr. sc. Ivan Katalinić

Grafička priprema: Damir Ravlić

Tisak: FiLeDaTa, Zagreb

Nakladnik: **Hrvatski zavod za poljoprivrednu
savjetodavnu službu**

Ulica grada Vukovara 78 • 10000 Zagreb

telefon: (1) 61 06 190 • fax: (1) 61 09 140

e-mail: hzpss@agr.hr

<http://www.agr.hr/hzpss/>

Za detaljnije informacije obratite se
savjetniku HZPSS